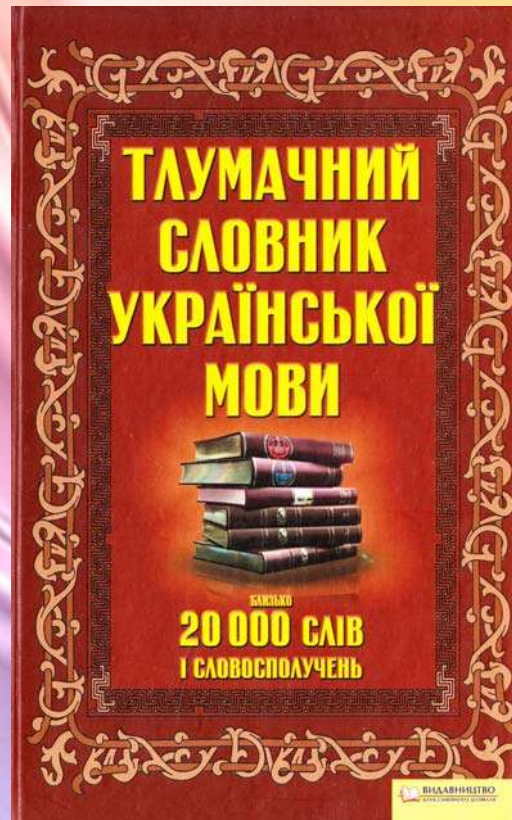

*Повідомлення на тему про мову,
що вимагає зіставлення й узагальнення
матеріалу в науковому стилі*

Словникова робота

З'ясуйте лексичне значення слів

- + лінгвістика,
- + повідомлення,
- + рецензія.

*Великий тлумачний
словник СУМ уміщує
пояснення 170 000 слів
(2001 рік).*

Поміркуйте!

Прочитайте повідомлення. Що не врахував його автор, будуючи це висловлювання? Яких знань йому бракувало? Спробуйте відредагувати поданий текст.

Жили-були собі речення великі й малі. У кожному реченні, як і в сучасних країнах, були свої члени. У реченні за своїм значенням були два типи членів — головні та менш головні.

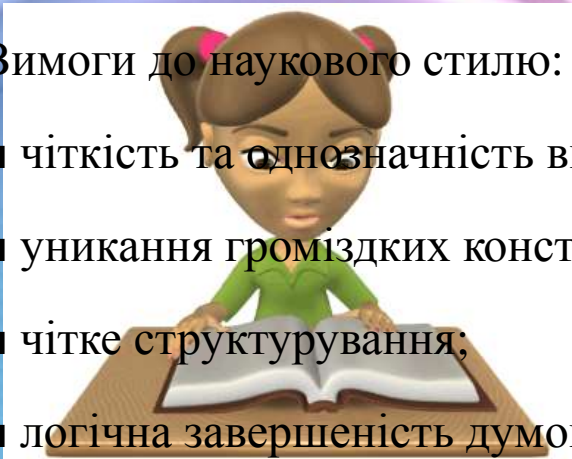
Пригадайте!

Науковий стиль мовлення ...

Науковий стиль — різновид літературної мови, що використовується в наукових працях для викладення результатів наукової дослідницької діяльності. Метою наукового стилю є повідомлення, пояснення, тлумачення досягнутих наукових результатів, відкриттів.

Вимоги до наукового стилю:

- чіткість та однозначність викладу думок;
- уникання громіздких конструкцій;
- чітке структурування;
- логічна завершеність думок.

Підготовка до моделювання повідомлень про мову в науковому стилі

*Усна розгорнута відповідь на уроці —
це закінчене зв'язне монологічне*

*висловлювання в науковому стилі, для
якого характерні композиційна
завершеність, чітка послідовність у
викладі матеріалу. Це своєрідний звіт
про роботу з мови за певний період.*

Розгорнута відповідь на лінгвістичну тему — це переважно роздум. У ньому визначаються теоретичне положення (тези) і докази. Доказова частина такої відповіді складається з аргументів, прикладів і їх пояснення, самотійне наведення яких указує на свідоме засвоєння вивченого матеріалу. Завжди дбайте про те, щоб мовний приклад відповідав суті теоретичного положення, яке висувається; думайте, коли достатньо навести для прикладу слово, словосполучення чи речення, а коли — порівняльні ряди певних мовних явищ.

Висловлювання на лінгвістичну тему має вступ, основну і завершальну частини. Вживайте вступні фрази типу: «Між іменником і прикметником є багато спільних і відмінних ознак»; для переходу від теоретичного матеріалу до прикладів та їх пояснень використовуйте слова і словосполучення, наприклад, прикладом може служити, крім того, таким чином, отже, поряд з тим, по-перше тощо. Відповідаючи, дотримуйтеся нешвидкого темпу вимови, чітко діліть матеріал на частини, робіть паузи, правильний логічний наголос.

Невміння побудувати зв'язну розгорнуту відповідь призводить до зниження оцінки за знання мовного матеріалу.

Пам'ятка

«Як готувати усну відповідь на лінгвістичну тему»

- 1. Продумайте тему й основну думку висловлювання.*
- 2. Повторіть теоретичний матеріал з мови, необхідний для розкриття теми.*
- 3. Подумайте про будову усної відповіді (зачин, пояснення, висновок).*
- 4. Доберіть приклади.*
- 5. Для переходу від однієї думки до іншої використовуйте слова-«місточки»: по-перше, по-друге, таким чином, отже тощо.*
- 6. Пам'ятайте, що відповідь має бути в науковому стилі мовлення.*

Інтелектуальна розминка

- ✓ *Що лежить в основі усного повідомлення?*
  - ✓ *У якому стилі будується повідомлення?*
  - ✓ *Яка структура повідомлення?*
  - ✓ *Які слова вживаються для переходу від однієї думки до іншої?*
-
- ✓ *Детальний, стислий або вибірковий переказ.*
  - ✓ *У науковому.*
  - ✓ *Вступ, теза, докази, висновок.*
  - ✓ *«По-перше», «скажімо» тощо.*

Творче спостереження над мовним матеріалом

Прочитайте учнівське повідомлення на тему «Ознаки, за якими визначаємо текст». Чи є в ньому зачин, чи переконлива відповідь? Визначте слова, вжиті для переходу від однієї думки до іншої. Чи можна вважати це повідомлення повним, зв'язним?

Група речень, об'єднаних між собою темою, головною думкою та граматично, становить текст. По-перше, речення пов'язані за змістом. По-друге, наявна головна думка та її розвиток. По-третє, речення розташовані послідовно. По-четверте, речення пов'язані між собою за допомогою займенників, сполучників, синонімів, повторів, спільнокореневих слів.

Створення колективного повідомлення на тему: «Розрізнення означення та прикладки»

ПАМ'ЯТКА

«Як готувати усну відповідь на лінгвістичну тему»

- 1. Продумайте тему й основну думку висловлювання.**
- 2. Повторіть теоретичний матеріал з мови, необхідний для розкриття теми.**
- 3. Подумайте про будову усної відповіді (зачин, пояснення, висновок).**
- 4. Доберіть приклади.**
- 5. Для переходу від однієї думки до іншої використовуйте слова-«місточки»: по-перше, по-друге, таким чином, отже тощо.**
- 6. Пам'ятайте, що відповідь має бути в науковому стилі мовлення.**

Створення колективного повідомлення на тему: «Розрізнення означення та прикладки»

I. Вступ. Теза.

За нашими спостереженнями ми дійшли висновку, що більше припускаються помилок під час визначення прикладки, тому в нашому повідомленні ми пояснимо, як розрізняти означення та прикладку.

II. Основна частина. Доведення. Аргументи та приклади.

Означення

Другорядний член речення

Називає ознаку предмета

Найчастіше виражається
прикметником, дієприкметником,
займенником

Наприклад: **Твоя цілюща**, хлібе,
сила тече в **моїх набряклих** жилах .

Прикладка

Різновид означення

Вказує на знаку предмета та
одночас дає йому іншу назву

Виражається іменником

Наприклад: 1. Під'їхали до зупинки
«**Площа Шевченка**».

III. Висновок.

Отже, щоб з'ясувати, чим є слово – прикладкою чи означенням, потрібно визначити що називає чи на що вказує слово та чим воно виражене.

Домашнє завдання

*Записати сучасну та колишні
назви вулиці, на якій живеш, та
історію походження назви вулиці
(на сьогоднішній час).*